

KODEKS ETIČNEGA RAVNANJA V VRTCU ZREČE

Izhodišče

Kodeks etičnega ravnanja v vrtcu zajema skupek vrednot in načel, na katerih temelji delo s predšolskimi otroki, in predstavlja osnovo za etično presojo ravnanja. Vsebina kodeksa temelji na vrednotah, ki so plod mednarodno doseženega soglasja in so definirane v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah 1948, v Konvenciji OZN o otrokovih pravicah (1989), v Deklaraciji o psiholoških pravicah otroka (Mednarodno združenje šolskih psihologov 1979), ter na vrednotah, povezanih z varstvom in vzgojo predšolskih otrok, ki so se razvile in oblikovale v dolgoletnih prizadevanjih teoretikov in praktikov na področju predšolske vzgoje pri nas in po svetu, na pozitivni tradiciji predšolskih ustanov in poklica vzgojiteljice oziroma vzgojitelja predšolskih otrok. Dokument je povzet po predlogi Sekcije za predšolsko pedagogiko pri Zvezi društev pedagoških delavcev Slovenije iz maja 1996.

Te vrednote so:

- pojmovanje otroštva kot enkratnega, posebnega in bistveno pomembnega obdobja v človekovem življenju;
- osnova za delo s predšolskimi otroki so spoznanja družboslovnih, humanističnih in naravoslovnih ved o otrokovem razvoju in učenju;
- vrednotenje in negovanje tesnih vezi med otrokom in družino;
- spoštovanje individualnih posebnosti in razvojnih značilnosti otroka ter ustvarjanje pogojev za njihovo upoštevanje;
- uveljavljanje otrokove enakopravnosti ne glede na njegovo družino, kulturo in širšo družbeno skupnost, ki ji pripada;
- spoštovanje dostojanstva, vrednosti in enkratnosti vsakega posameznika oziroma posameznice;
- pomoč otrokom in odraslim pri razvoju njihovih potencialov, ki temelji na zaupanju, spoštovanju in pozitivnem pristopu.

S sprejetjem in uveljavljanjem kodeksa želimo vzpostaviti mehanizem ozaveščanja vseh udeležencev ter osebne sprejemanja in ponotranjanja vrednot na področju dela s predšolskimi otroki.

Kodeks kot živ in učinkovit dokument:

- varuje pravice in osebno integriteto otrok, staršev in delavcev vrtca;
- utrjuje pravice in dolžnosti zaposlenih, njihovo strokovno zavest, samozavest in odgovornost;
- posreduje vrednote in načela kot osnovo za medsebojno odgovorno ravnanje otrok, staršev, sodelavcev, delovne organizacije in širše skupnosti;
- zavezuje vse zaposlene k upoštevanju in uresničevanju sprejetih vrednot in načel, zapisanih v kodeksu;

- ozavešča vse udeležence o pomenu vsakodnevne presoje postopkov in ravnanj z vidika sprejetih vrednot in načel;
- prispeva k dvigu kakovosti predšolske vzgoje v vrtcu, družini in širšem okolju.

Vsebina kodeksa

Kodeks je razdeljen na štiri temeljna področja odgovornosti ljudi, ki so v okviru vrtca neposredno ali posredno udeleženi v skrbi za otroka. Skrb za otroka v najširšem pomenu besede obsega varstvo, vzgojo, izobraževanje in nego ter ustvarjanje pogojev za otrokovo socializacijo, učenje in izkušnje, ki prispevajo k celovitosti njegovega razvoja.

Področja odgovornosti v vrtcu so:

- odgovornost zaposlenih do otrok,
- odgovornost zaposlenih do staršev in družin,
- odgovornost zaposlenih do vrtca in sodelavcev,
- odgovornost zaposlenih do širše skupnosti,
- odgovornost staršev do zaposlenih in otrok v vrtcu.

Preambula

Zaposleni vrtca se zavedamo, da nam starši oziroma družine zaupajo svoje otroke v varstvo, oskrbo, vodenje, vzgojo, delo, učenje in igro, da bi bili v njihovi odsotnosti v varnem okolju in da bi si v družbi vrstnikov in ob vodenju ter podpori strokovno usposobljenih odraslih, pridobili tiste raznovrstne izkušnje, ki jim jih družina ne more dati. Zavedamo se odgovornosti in obveznosti, ki jih s tem sprejemamo do otrok, in do družbe. Zato zaposleni vrtca sprejemamo Kodeks etičnega ravnanja kot moralno zavezujoč akt, njegove vrednote in načela pa razumemo kot zbirko smernic za zgledno poklicno delo. Dobrobit otroka pojmuje kot skupno oznako za otrokovo dostojanstvo, varnost, srečo in dolgoročno korist; predstavlja nam najvišjo vrednoto, na kateri temeljijo in so ji podrejene vse ostale vrednote in iz njih izhajajoča načela. Hkrati se zavedamo, da je za dobrobit otrok potrebno ustvariti medsebojno zaupanje med starši in vrtcem, za kar si oboji odgovorno zavzemamo znotraj vrednot (V) in načel.

I. Odgovornost vseh zaposlenih vrtca do otrok

V1: Spoštovanje osebnega dostojanstva in integritete otroka

- Vsakega otroka spoštujemo in upoštevamo kot enkratno bitje z vsemi njegovimi razvojnimi in individualnimi značilnostmi ter ustvarjamo pogoje za občutje varnosti, sprejetosti, naklonjenosti in skrbi zanj.
- Spoštujemo in upoštevamo otrokov pogled na svet, njegovo razumevanje stvari, dogodkov in položajev ter čustveno odzivanje nanje in ne zavračamo otrokovega mišljenja in čustvovanja kot neustreznega ali nepravilnega.
- Ne uporabljamo besed in ukrepov ali ustvarjamo situacij, ki bi bile za otroka boleče, ki bi ga žalile, poniževale, zasmehovale ali ustrahovale.
- Kadar otroka opozarjamo na neprimerno ravnanje, to storimo s postopki in načini, ki so v skladu z otrokovim človeškim dostojanstvom.

V2: Zagotavljanje varnega, zdravega, razumevajočega in spodbudnega okolja za otroka

- Otroku nudimo priložnosti za pozitivne čustvene, spoznavne in socialne izkušnje, ki so osnova za razvoj njegovega samospoštovanja in zaupanja vase.
- Otroku dajemo možnosti, spodbude in pomoč pri razvoju telesne, duševne in socialne samostojnosti in neodvisnosti.
- Ustvarjamo pogoje za ustrezno zadovoljevanje otrokovih telesnih potreb (hrana, higiena, gibanje, počitek itd.), pri tem pa mu v največji možni meri dopuščamo, da sam uravnava način njihovega zadovoljevanja.
- Otroku zagotavljamo prostor, čas in sredstva za usmerjeno in spontano igro.
- Otroka spodbujamo in podpiramo v razvoju gibalnih, jezikovnih, spoznavnih, umetniških ter socialnih sposobnosti in veščin.
- Ustvarjamo pogoje za razvoj otrokove sposobnosti razumevanja sebe in drugih ter mu pomagamo razvijati samokontrolo in sposobnost razlikovanja med dobrim in slabim ravnanjem v odnosu do sovrstnikov, odraslih, stvari in narave.
- Otroku nudimo možnosti za spoznavanje naravnega okolja in vplivamo na razvoj njegovega pozitivnega odnosa do le-tega.
- Skrbimo za varnost prostora, igral in igrač v vrtcu in zunaj vrtca.
- Ob spoštovanju svobode stikov in interakcij z vrstniki varujemo otroka pred telesnim in duševnim nasiljem drugih otrok.
- Otroka varujemo pred vsakršnimi zlorabami ali okrutnostmi odraslih, tudi sodelavcev in staršev. Ob sumu zanemarjanja ali zlorabe otroka, obvestimo o tem skladno s protokolom odgovorno osebo vrtca in svetovalno delavko (Hišni red Vrtca Zreče).

V3: Uresničevanje pravice otrok do enakih možnosti

- Ne delamo razlik med otroki glede na raso, barvo, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno, etnično ali družbeno poreklo, premoženje, rojstvo ali kakršenkoli drug položaj otroka, njegovih staršev ali zakonitega skrbnika. (Konvencija OZN o otrokovih N5. pravicah, 2. člen).
- Vsem otrokom zagotavljamo enake možnosti za sodelovanje pri dejavnostih, ki potekajo v okviru programa vrtca.
- Ustvarjamo razmere, v katerih bodo posebno nadarjeni otroci svoje sposobnosti uresničevali in razvijali.
- Otrokom iz kulturno-socialno manj spodbudnega družinskega okolja nudimo take spodbude, izkušnje in dejavnosti, ki jim omogočajo, da nadoknadijo oziroma zmanjšajo prikrajšanost v razvoju.
- Za otroka, ki mu program vrtca ne ustreza, s sodelavci in starši iščemo primernejši program v drugem vrtcu.

V4: Zasnovanost dela z otroki na znanju in razumevanju značilnosti otrokovega razvoja v določenem starostnem obdobju in na značilnostih posameznega otroka

- V vrtcu načrtujemo in izvajamo delo na osnovi strokovnega znanja in izkušenj.
- Vzgojno izobraževalne pristope in dejavnosti prilagajamo značilnostim posameznih otrok in skupine otrok kot celote.
- Spoznanja o posameznem otroku poglobljamo s stalnim spremljanjem in dokumentiranjem otrokovega razvoja in dosežkov.

- Strokovno znanje izpopolnjujemo s sodobnimi spoznanji ustreznih strok s samoizobraževanjem in vključevanjem v različne oblike zunanjega in notranjega izobraževanja.

II. Odgovornost pedagoških, vodilnih in svetovalnih delavcev in delavk do staršev in družine

V5: Spoštovanje in upoštevanje staršev kot primarnih skrbnikov, ki nosijo glavno odgovornost za otrokovo vzgojo in razvoj

- S starši gojimo odprt dialog in jim dajemo možnost soodločanja v vseh pomembnih vprašanjih v zvezi z vzgojo njihovih otrok.
- Pri načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela upoštevamo razvojne zmožnosti otrok v oddelku ter opažanja in spoznanja staršev o njihovem otroku.
- Vedno pozorno prisluhnemo pripombam staršev o vzgojnih pristopih in postopkih strokovnih delavcev in se nanje ustrezno strokovno odzovemo.
- Če se prepričanja in nazeri staršev razhajajo z usmeritvami vrtača, si prizadevamo doseči soglasje o takšnem načinu ravnanja, ki bo v največjo korist posameznega otroka.

V6: Pravica staršev do obveščeniosti o programu vrtača in aktivnega sodelovanja v njem

- Starše seznanimo z vrednotami in cilji, za katere si vrtec prizadeva, ter z vsebinami, metodami in sredstvi vzgojno-izobraževalnega dela, predstavljenimi na 1. roditeljskih sestankih, ki so zapisani v letnem delovnem načrtu.
- Spodbujamo starše, da sodelujejo pri izvajanju izobraževalnih dejavnosti (predstavitve poklica, prebiranje pravljic, predstavitev kulture /države, obisk mamice z dojenčkom in ostale vsebine po dogovoru s strokovnimi delavci) znotraj oddelka oz. oddelkov.

V7: Strokovna pomoč staršem pri vzgoji njihovega otroka

- Seznanjamo starše s spoznanji stroke o predšolskem otroku in jih ozaveščamo o pomenu ustreznega vzgojnega ravnanja.
- Staršem stalno posredujemo opažanja o razvoju in dosežkih njihovega otroka ter jim pomagamo, da spoznajo in razumejo svojega otroka v vsej njegovi enkratnosti.

V8: Spoštovanje zasebnosti družine

Z informacijami o otroku in družini, ki nam jih otroci in starši neformalno zaupajo, ravnamo odgovorno in jih ohranjamo zaupne.

- Z informacijami o otroku in družini, ki nam jih otroci in starši neformalno zaupajo, ravnamo odgovorno in jih ohranjamo zaupne.

III. Odgovornost vseh zaposlenih do institucije in do sodelavcev

Odgovornost do institucije

V9: Spoštovanje in uresničevanje programa vrtača, njegovih usmeritev in vrednot

- S svojim delom, ravnanjem in vedenjem prispevamo h kvaliteti programa in ugledu institucij.
- Skrbimo za svoje strokovno izpopolnjevanje in splošno razgledanost.

- V imenu institucije lahko govorimo samo, če smo za to pooblaščen. Ločiti moramo to, kar govorimo v imenu institucije, od svojega lastnega mnenja.
- Za nastale konfliktna situacija in probleme poiščemo možnosti reševanja znotraj vrtca ali v pristojnih zunanjih institucijah.

Odgovornost do sodelavcev

V10: Spoštovanje in zaupanje v odnosih med sodelavci

- Spoštujemo strokovno avtonomijo, kompetentnost, iniciativnost in ustvarjalnost sodelavcev.
- Spoštujemo pravico do zasebnosti sodelavcev in nedotakljivost njihove osebne integritete.
- Negujemo strpne medsebojne odnose, brez predsodkov glede rase, vere, nacionalne in etnične pripadnosti, spola, starosti, premoženja, političnega prepričanja ali življenjskega sloga sodelavca.
- Če pri sodelavcu opazimo neetično ali nekompetentno ravnanje, ga oz. jo na to opozorimo.

V11: Ustvarjalno sodelovanje v korist dobrobiti otrok in kvalitete programa

- Negujemo in razvijamo timske oblike dela.
- S sodelavci si izmenjujemo strokovne vire, pridobljeno strokovno znanje in informacije.
- Podpiramo uresničevanje strokovnih idej svojih sodelavcev ter priznavamo in sprejemamo njihove uspehe.
- Sodelujemo v načrtovanju, izvajanju in evalviranju skupnih nalog oziroma projektov vrtca.

Odgovornost vodstva do zaposlenih

V12: Oblikovanje in ustvarjanje delovnih pogojev, ki negujejo kompetenco, samospoštovanje in ustvarjalnost pri zaposlenih

- Vodstveni delavci ustvarjajo s strokovnim, objektivnim in spoštljivim odnosom do podrejenih ozračje zaupanja, ki zaposlenim omogoča in spodbuja ustvarjalno delo, svobodno izražanje strokovnih stališč, mnenj in idej ter ravna v skladu z dobrobitjo otrok in vrtca.
- Vodstveni delavec seznanja vsakega strokovnega delavca vrtca z usmeritvami in programom vrtca ter svojimi pričakovanji do njega.
- Vodstveni delavec spremlja delo posameznih strokovnih delavcev, jim daje povratne informacije in nudi strokovno pomoč ter razumevanje in podporo ob morebitnih delovnih ali osebnih težavah.
- Vsakršna ocena, priporočilo ali presoja vodstvenega delavca o zaposlenem mora temeljiti na dejstvih in strokovnih argumentih in mora biti pomembna z vidika interesov otrok, njihovih staršev in programa vrtca.

V13: Prispevek k ustvarjanju možnosti za kvalitetno otroštvo

- Zagotavljamo ustrezen in kakovosten program, glede na socialne in kulturne značilnosti okolja ter prostorsko umestitev vrtca.
- Spodbujamo in pospešujemo sodelovanje med institucijami, ki se ukvarjajo z razvojem, vzgojo in izobraževanjem otrok.

- Ozaveščamo družbo s strokovnimi argumenti o pomenu otroštva za otrokov nadaljnji razvoj.
- Podpiramo politiko in zakone, ki prispevajo k dobrobiti otrok in družin ter odklanjamo takšne, ki niso v njihovem interesu.
- Prispevamo k nadaljnjemu razvoju področja predšolske vzgoje in krepimo zavezanost za uresničevanje vrednot, zapisanih v tem Kodeksu, v Konvenciji o otrokovih pravicah, v Deklaraciji o psiholoških pravicah otroka, v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in v Ustavi Republike Slovenije.

IV. Odgovornost staršev do otrok, staršev in zaposlenih v vrtcu

- Spoštovanje v odnosih med starši na nivoju vrtca (v času neposredne prisotnosti staršev v prostorih vrtca).
- Starši spoštujejo pravico do zasebnosti drugih staršev in nedotakljivost njihove osebne integritete.
- Starši spoštujejo pravico do nedotakljivosti in integritete drugih otrok v vrtcu.
- Starši spoštujejo strokovno avtonomijo, kompetentnost, iniciativnost in ustvarjalnost strokovnih, vodstvenih in svetovalnih delavcev v vrtcu.
- Spoštovanje in zaupanje v odnosih staršev do zaposlenih v vrtcu.
- Spoštovanje protokola pridobivanja informacij na nivoju zaposlenih v zavodu: strokovni delavci oddelka otroka (neposredno delo v oddelku ter počutje in razvoj otroka), vodstvo (organizacija in program dela vrtca), svetovalna delavka (področje svetovanja staršem pri vzgojnih in razvojnih težavah otroka), vodja OPZHR (prehrana in zdravje otrok), računovodstvo (finančne obveznosti staršev do vrtca).
- Starši negujejo z zaposlenimi v instituciji strpne medsebojne odnose brez predsodkov glede rase, vere, nacionalne in etnične pripadnosti, spola, starosti, premoženja, političnega prepričanja ali življenjskega sloga.
- Kadar starši opazijo neustrezno ravnanje zaposlenih ali drugih staršev do otrok v vrtcu, so to dolžni takoj prijaviti s pisno izjavo, ki navaja vse okoliščine (datum, lokacijo, vpletene osebe in priče) vodstvu vrtca, ki ukrepa naprej skladno s Protokolom (Hišni red Vrtca Zreče). Prijav, ki ne bodo zajemale podatkov s katerimi je možno v preiskavi preveriti ustreznost posplošenih navedb, vodstvo vrtca ne bo obravnavalo.
- V primerih, ko pride do razhajanj v pogledih, stališčih, mnenjih staršev in zaposlenih poiščemo možnosti za reševanje le- teh znotraj vrtca.
- Staršem, ki bi jim program vrtca za njihovega otroka ne ustreza, vrtec oz. vodstvo vrtca skupaj s starši išče primernejši program v drugem vrtcu.